

LANDSBYGDSPOLITISKT PROGRAM FÖR RONNEBY KOMMUN

Med särskilt fokus på frågor som rör

-boende på landsbygden

-fritid och socialt liv

-sysselsättning (arbete och företagande)

samt

Handlingsplaner för ovanstående

Innehåll

1	Bakgrund samt arbetssätt	3
2	Landsbygd i Ronneby kommun.	3
2.1	Stad och landsbygd hänger ihop.....	3
2.2	Avgränsningar och befolkningsuppgifter	5
3	Boende på landsbygden	7
3.1	Bostäder och bomiljöer	7
3.2	Barnomsorg, skola och äldreomsorg.....	9
3.3	Kommunikationer, vägar och tele/IT-trafik.....	9
4	Fritid och socialt liv på landsbygden.....	10
4.1	Fritid och friluftsliv	10
4.2	Kultur och mötesplatser.....	10
4.3	Natur- och kulturvården	10
4.4	Kommersiell service	11
5	Sysselsättning (arbete och företagande).....	12
5.1	Arbete och företagande på landsbygden	12
5.2	Ekonomiska stödformer till naturbrukssektorn samt till landsbygdsutveckling	13
5.3	Företagsutveckling och nyföretagande	14
5.4	Vad arbetar Landsbygdens folk med.....	15
6	Avgränsningar och beröringspunkter med andra objekt/projekt.....	17
6.1	Översiktsplanen - avgränsning	17
6.2	Biosfärområde - beröringspunkter.....	17
6.3	Förstudie om Landsbygdscentra - beröringspunkter	18
6.4	Leadermetoden.....	18
7	Kommunbyggerådets roll och de olika samhällsföreningarnas syn på å sin del av landsbygden	19
8	Mål och Handlingsplaner för olika områden	20
8.1	Boende på landsbygden	20
8.2	Fritid och socialt liv på landsbygden.....	21
8.3	Sysselsättning (arbete och företagande).....	22
9	Utvärdering av programmet	23
10	Bilagor och referenser.....	23

1 Bakgrund samt arbetsätt

Kommunfullmäktige har i beslut KF § 70/2007 behandlat en partimotion från Centerpartiet om att utarbeta ett landsbygdspolitiskt program för Ronneby kommun.

Kommunfullmäktige beslutade bifalla motionen samt angav att de förslag utredningsgruppen lämnar ska utformas så att de ligger i fas med de olika stödprogram som finns. Vidare beslöts att Kommunstyrelsen utser nio personer att utgöra utredningsgrupp.

Kommunstyrelsen beslöt enligt KS § 145/2007 att utse följande ledamöter att ingå i Utredningsgruppen för utarbetande av ett landsbygdspolitiskt program för Ronneby kommun.

Jan-Eric Wildros, S,
Monika Lindqvist, S,
Anna Espenkrona, M,
Thomas Håkansson, C,
Kenneth Michaelsson, C,
Sune Håkansson, RP,
Lasse Bourelius, V,
Kerstin Johansson, FP,
Ulla Svensson, KD.

Till ordförande utsågs Thomas Håkansson, C.

Kommundirektören beslöt, efter samråd med ordföranden, att Jan-Olov Andersson skulle vara gruppens tjänsteman och sekreterare samt tillika vara kommunens kontaktperson gentemot det under år 2006 nybildade Kommunbygderådet i Ronneby.

Utredningsgruppen har träffat de olika samhällsföreningarna och Kommunbygderådet för att diskutera och analysera de olika kommundelarnas situation. Träffar har också genomförts med representanter från Länsstyrelsen samt Leader. Dessutom har en mängd olika statistik samlats in och analyserats.

Gruppen har under utredningstiden, som började i juni 2007, träffats vid 18 tillfällen.

2 Landsbygd i Ronneby kommun.

2.1 Stad och landsbygd hänger ihop

Finns det skäl att se landsbygden som ett särskilt objekt? Ska man upprätthålla en kanske föråldrad indelning mellan land och stad?

Det finns goda belägg för att landsbygd och stad blir alltmer lika i social och ekonomisk bemärkelse. Det dagliga utbytet som sker i media, migration och daglig rörlighet väver samman land och stad. Fler och fler människor delar sin tid mellan stadens och landsbygdens miljöer. Men om landsbygden på viktiga områden är en annorlunda miljö med annorlunda villkor så är det viktigt att särskilja denna. Det finns en sådan ölandsbygdens särskildhet som gör det meningsfullt att behandla landsbygden som en specifik kategori i politik och planering.

Det ena är ödet fysiska landskapet, d v s det brukade landskapet/den byggda miljön/naturresurserna. Det vi kallar för landsbygd är resultatet av hur mänsklig aktivitet organiserats i detta landskap. De areella näringarna har samtidigt haft ett uppdrag att långsiktigt förvalta naturresurserna. Under många decennier har försörjningen i de areella näringarna minskat. Men naturresurserna är, i vid mening, även fortsättningsvis grunden för de flesta sociala och ekonomiska aktiviteterna på landsbygden.

Det andra kännetecknet för landsbygdens särskildhet är öde glesa strukturerna. Gleshet måste förstås som ett relativt begrepp (det är inget som vi kan ange i mätvärden som avstånd i km).

I grunden handlar det om att det lokala befolkningsunderlaget för olika aktiviteter är litet och att kostnaden för att organisera olika funktioner i samhället är större i en gles miljö än i en mindre gles. Gles befolkning och utspridda produktionsresurser ger svårigheter att upprätthålla kommersiell service och offentlig service vid alla småorter. Gleshet ger också ofta högre investeringskostnader eftersom de skall fördelas på relativt få hushåll.

Gleshet är samtidigt en tillgång exempelvis för ökat fritidsboende, för besöksnäring med upplevelsevärden, för hästhållning/hästsport, men också för vissa hantverkstekniker samt för ateljéer/verkstäder för bild och form, med flera verksamheter som ofta har behov av naturnära lägen.

Den digitala teknikens genomslag, kan komma att vända en del av gleshetens problem till ytterligare en tillgång, om vi samtidigt betraktar landsbygden som en attraktiv boendemiljö, särskilt efterfrågad av barnfamiljer.

Kunskapen om människans livsvillkor i stadsmiljöer tenderar att bli normerande, medan landsbygdens frågor blir en restprodukt vars möjligheter och långsiktiga resurser inte tas till vara.

Det finns starka motiv för att i stället se landsbygden som en ölivsavgörande miljö i många bemärkelser. Behovet av en produktiv och uthållig landsbygd kommer sannolikt att växa - men i ett ovisst tidsperspektiv.

Landsbygden i ett internationellt perspektiv står sig stark, då allt talar för att EU:s omfattande ekonomiska stöd fortsätter. Där stödets utformning under senare tid fått en mer generell tyngdpunkt riktad mot landsbygdsmiljöer och vattenvård samt stöd för djurs och växters framtida bevarande, i sina redan utvecklade biotoper.

(Författarens anm. Ovanstående är en sammanfattad och förkortad text ur öKunskap om landsbygdens utveckling från Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas 2006-11-29, Stockholm).

2.2 Avgränsningar och befolkningsuppgifter

Utredningsgruppen för framtagande av ett landsbygdspolitiskt program för Ronneby kommun har valt att definiera öcentralortenö dit alla boende i Ronneby tätort, Kallinge tätort, Ronnebyhamn tätort samt Bussemåla småort räknas. Centralorten är i stort ett sammanhängande samhälle vad gäller byggnation och boende.

Resterande del av kommunens invånare bor i såväl kustbygden, som i mellanbygden och i skogsbygden. Utredningsgruppen har inte gjort motsvarande uppdelning utan alla som bor utanför centralorten ingår som boende på landsbygden.

Däremot har utredningsgruppen analyserat lite närmare om det efterfrågas någon särskild typ av service, om befolkningsutvecklingen skiljer sig mellan områdena eller andra specifika frågor mm, hos de boendena. Dessa frågor tas upp närmare i särskilt avsnitt. Även samhällsföreningarnas egen analys om sin bygd tas upp i särskilt avsnitt.

Här nedan ges några fakta om befolkningens fördelning över kommunen. (se närmare i bilaga 1)

Ronneby kommun har ca 28 400 invånare varav ca 17 200 bor i centralorten (se definition ovan).

På landsbygden bor ca 11 200 invånare. Landsbygdsboendet är lite mer varierat eftersom här finns många tätorter såsom Backaryd, Bräkne-Hoby, Eringsboda, Hallabro, Johannishus samt Listerby. I ovanstående tätorter, som alla har mer än 200 invånare, bor sammanlagt drygt 4 000 personer.

På landsbygden finns också småorter som har ett invånarantal som är större än 50 men mindre än 200. Dessa småorter är ca 15 till antalet och har tillsammans ca 1 000 invånare. Den största grupp som bor på landsbygden är de som bor i byar med färre än 50 invånare samt de som bor på den rena landsbygden. Denna grupp utgörs av ca 6 000 personer.

Om vi jämför dagens invånarantal i Ronneby kommun med läget år 1990, så har små förändringar skett. Hela kommunen har tappat ca 500 invånare. Ronneby tätort har ökat med ca 600 invånare och Ronnebyhamn med ca 100. De lite mer märkbara befolkningstappen återfinns i Kallinge med 450 invånare, Bräkne-Hoby med 150 invånare, Johannishus med 150 invånare och Hallabro med 100 invånare. Övriga tätorter uppvisar marginella förändringar.

Motsvarande uppgifter för småorterna (fler än 50 invånare) uppvisar en nedgång om ca 300 personer. Så har t ex Väbynäs, Esketorp och Møljerud fallit under

strecket för att räknas som småorter. Den enda småort som tillkommit sedan år 1995 är Röaby utanför Bräkne-Hoby.

Antalet barn 0-9 år uppvisar en stark nedgång, i jämförelse med de barn- och ungdomskullar som i dag är i åldern 10-19 år. För Ronneby kommun som helhet är antalet barn i åldern 0-9 år 22 % lägre än motsvarande grupp 10-19 åringar. För Kallinge är motsvarande andel 29 %. Denna utveckling gäller inte bara för Ronneby kommun utan gäller i stort för hela landet.

Det finns dock skillnader på landsbygden, där östra kommundelen bara har ett tapp på 20 % barn, att jämföra med norra kommundelen som i genomsnitt har ett tapp på 40 % . För Bräkne-Hoby gäller 25 % nedgång samt för ren landsbygd 23 % . Medan Backaryd har ett tapp på 60 % så har Eringsboda något fler småbarn än ungdomar. I Hallabro/Tjurkhult har antalet småbarn ökat under de senaste åren bland annat p.g.a. inflyttade unga familjer.

Det finns ytterligare en signifikant skillnad mellan de olika kommundelarna av Ronneby kommun. Det är antalet kvinnor i fertil ålder (20-39 år) i förhållande till antalet män. I östra kommundelen är det bra balans mellan könen. I Johannishus och Listerby är det t o m fler kvinnor i åldern 25-34 år, än män i samma ålder. Bräkne-Hoby uppvisar ett mindre underskott av unga kvinnor. Betydligt sämre balans är det i de norra kommundelarna där antalet unga kvinnor endast utgör 2/3 av antalet unga män.

Både tätorten Ronneby och tätorten Kallinge uppvisar låga värden för andelen kvinnor. I befolkningsstatistiken syns dock klart att antalet unga män i åldern 20-29 år är särskilt hög. Den gruppen utgörs i hög grad av studerande vid högskolan, som är folkbokförda i Ronneby tätort.

Åldersstrukturen i Ronneby kommun har analyserats genom att ta fram den 10-årsgrupp som har flest personer inom sig, för olika geografiska områden. Materialet är även könsuppdelat. För Ronneby kommun som helhet återfinns den största gruppen i intervallet 55-64 års, lika för både män och kvinnor.

Den tätort som har flest personer i gruppen över kommungenomsnittet återfinns i Hallabro med störst andel män i åldern 60-69 och motsvarande för kvinnor är 70-79 år. Eringsboda har sin största grupp bland kvinnor i åldern 65-74 år. Ett stort antal gossebarn har tillkommit i Eringsboda då största mansgrupp återfinns i gruppen 5-14 år. För övriga orter i norra kommundelen så följer åldersstrukturen den som gäller för hela kommunen.

Det skulle kunna bli en generationsväxling i bostadsbeståndet i Hallabro om lämpliga lägenheter kunde erbjudas.

I Hobyområdet har en viss generationsväxling redan skett. Medan Bräkne-Hoby tätort har de största grupperna i åldern 55-64 för män och för kvinnor 60-69 år så har småorterna Hjalmsa och Röaby den yngsta befolkningen.

Kustbygdens småorter och tätorter samt Listerby har marginellt yngre befolkning än kommungenomsnittet. Den tätort som klart har den yngsta befolkningen är Johannishus.

På den rena landsbygden som ju omfattar närmare 6 000 invånare finns flest antal män i åldersgruppen 55-64. Kvinnogruppen är något yngre med sina 50-59 år.

I centralorten återfinns Ronneby tätort med största mansgrupp i åldern 20-29 år, och Kallinge med 35-44 år. Båda orternas kvinnor har sitt största antal i gruppen 55-64 år.

(se närmare i bilaga 2)

3 Boende på landsbygden

3.1 Bostäder och bomiljöer

Boendet är centralt för alla människor, då det utgör en plattform för såväl den privata sfären som det sociala och det yrkesmässiga livet.

På landsbygden är boendet mycket varierande. Där finns släktgården, sen många generationer, som fortfarande är ett levande lantbruksföretag, till boendet i det nybyggda flerfamiljshuset i någon av tätorterna.

Villabebyggelsen har stor omfattning både på landet utanför tätort, och i form av gruppbebyggelse inne i tätort. Drygt 63 % av kommunens befolkning bor i villabebyggelse. På landsbygden är andelen som bor i villa högre än 80 %.

I Ronneby finns ca 1800 fritidsbostäder. En del av dessa används av den egna kommunens befolkning, medan andra används av personer boende utanför kommunen. De flesta av dessa är belägna utanför tätorterna i mindre byar och på ren landsbygd eller i skärgårdsmiljö. I många fall kan dessa bostäder omvandlas till åretruntbostäder. En ofta avgörande faktor för att så ska kunna ske är vatten- och avloppsfrågorna. Här kan det finnas flera olika lösningar som får avgöras från fall till fall. Det viktiga är att VA-frågorna får miljöriktiga lösningar, inte hur lösningen ser ut. Vissa fritidshusområden skall också fortsättningsvis vara av karaktären fritidsområde varför det kan finnas begränsningar, t.ex maximerad byggnadsyta. Fritidsbostäderna måste betraktas som att de på många olika sätt är en samhällelig resurs i kommunen.

Bebyggelsen är också spridd från det kustnära området till skogsbygden, och däremellan i det öppna landskapet samt i de fyra dalgångarna för Bräkne-, Vieryds-, Ronneby- och Listerbyån.

I Formas 2006 öKunskap om landsbygdens utvecklingö, avsnitt öDen nya ruralitetenö kan läsas följande:

öBefolkningsutvecklingen är en av den svenska landsbygdens stora framtidsfrågor. Efter årtionden av utflyttning av unga, särskild unga kvinnor, går

många landsbygdsområden in i en fas av öavancerat åldrande. Den del av befolkningen som är i arbetsför ålder minskar, samtidigt som det föds relativt få barn därför att det finns få kvinnor i fertil ålder.

Det här är en utveckling som inte gäller alla landsbygder. I ganska stora områden, främst runt storstäderna och utmed kusterna sker en inflyttning av unga människor som bär med sig en förnyelse av näringslivet och förbättrat underlag för service.

Landsbygden som boendemiljö har uppmärksammats under senare tid och det finns en stadig flyttning till landsbygden. Här finns flera trender, medelklass som flyttar ut ur storstäderna till exklusiva landsbygdsområden inom bilpendlingsavstånd, låginkomsthushåll som söker billigt boende, de nya pensionärerna som använder fritidshuset allt större del av året.

Dessa trender är också internationella och svensk landsbygd efterfrågas alltmer som miljö för rekreation, hälsa, boende och turism. Här öppnar sig möjligheter som är specifikt nordiska och där landsbygdens komplementära egenskaper, gles befolkning och den rika tillgängligheten till naturen är själva drivkraften.ö

Det som därutöver gynnar landsbygdsboende är prisbilden. För äldre hus kan det handla om halva boendekostnaden på landsbygden, någon mil inåt land, i förhållande till boendekostnaden i det kustnära området och runt centralorten.

Det finns i dag många familjer som vill ha ett landsbygdsboende, och är därmed också beredda på arbetspendling till arbetsplats som oftast finns i eller i närheten av någon centralort. I Ronneby kommun är det aldrig mer än ca 3 mil till en centralort, oftast bara 15- 20 km.

De tätortnära miljöerna behöver både underhållas och ibland förbättras. Byautvecklingsprojekt med lokala bygderåd/ samhällsföreningar som önskar förbättra bymiljöer och utveckla den lokala bygden behöver stödjas.

Exempel på ovanstående kan vara röjning av sly, muddring av igenväxta sjökanter och åar, iordningställande av parkmark och badplatser, gång- och cykelvägar, välkomstskyltning och ortskartor mm.

För ett utökat permanent boende på landsbygden, även för en del av den grupp som idag endast använder sig av sommarboende, är det viktigt att hitta acceptabla lösningar för VA- frågor.

Det är viktigt att både yngre och äldre kan finna sina former för boende. Att få till stånd ett ökat antal lägenheter på landsbygden är viktigt, eftersom det i sin tur kan skapa ökad rörlighet inom bostadsmarknaden, vilket skulle underlätta för t ex inflyttande barnfamiljer att finna sin bostadslösning.

3.2 Barnomsorg, skola och äldreomsorg

Barnomsorg och skola är av yttersta vikt för unga familjer. Barnens välbefinnande står ofta i fokus för de barnfamiljer som väljer att bosätta sig på landsbygden. I många fall finns det miljöskäl t ex att de finner just lugnet och de naturnära värdena på landsbygden som idealiska då barnen växer upp.

Skolan är en viktig livsnerv på de orter där den finns. Målsättningen är att landsbygdsskolorna ska vara kvar så länge det finns ett elevunderlag som innebär att det är pedagogiskt, kvalitetsmässigt och ekonomiskt försvarbart. Detta kräver också att det finns ett väl uppbyggt skolskjutssystem så att eleverna kan komma till och från skolan på ett säkert sätt. Det måste även beaktas att det under olika perioder sker generationsväxlingar på landsbygden. Det är därför viktigt att finna flexibla lösningar som är ekonomiskt försvarbara.

Äldreomsorg på landsbygden efterfrågas, till övervägande del av dem som redan är boende där, i form av hemtjänst eller särskilt boende. Särskilt boende finns i de flesta av tätorterna. Närheten är här viktig för den äldre, då ofta släkt och vänner finns i närheten av den tidigare bomiljön.

Det kan finnas ett behov av att hitta boendeformer som innebär en gradvis övergång från villa, lägenhetsboende till särskilt boende. För de äldre är det viktigt att det finns en väl fungerande färdtjänst och andra offentliga kommunikationer för att på ett säkert sätt kunna förflytta sig efter sina behov.

Barnomsorg, skola och särskilda boenden inom äldreomsorgen är viktiga verksamheter som samtidigt till stora delar är beroende av volymbegrepp. Genom att aktivt arbeta för att öka invånarantalet på landsbygden förbättras förutsättningarna för att dessa verksamheter kan fortleva och utvecklas.

3.3 Kommunikationer, vägar och tele/IT-trafik

Det är viktigt att landsbygdens befolkning, dess näringsliv och besökare har tillgång till bra kommunikationer. En god vägstandard och hög trafiksäkerhet är viktigt. Kommunen bidrar till att enskilda vägar kan underhållas för att hålla landsbygden tillgänglig.

På landsbygden, där tillgängligheten till kommersiell eller annat typ av service oftast är begränsad, är möjligheten att kunna nyttja kollektivtrafik oönskad. Det är även väsentligt att i ett hållbart samhälle minimera biltrafiken för arbetsresor både för ut- och inpendlare.

För landsbygdens invånare är det viktigt med tillgång till bredband, ett utbyggt mobiltelefonnät samt ökad jordläggning av kraft- och telekablar. För närvarande håller bredbandsnätet i Ronneby kommun på att byggas ut och beräknas vara initialt färdigutbyggt under år 2008. En kontinuerlig teknisk uppgradering och ökning av bandbredden är nödvändig för att följa den allmänna utvecklingen.

4 Fritid och socialt liv på landsbygden

4.1 Fritid och friluftsliv

Fritid kallas den del av dygnet och veckan som inte upptas av arbete, måltider och sömn. Fritid är således i strikt mening all den tid som en person förfogar över själv. I praktiken är den upplevda fritiden avsevärt mindre, eftersom en stor del av tiden åtgår för öhushållsarbete i vid mening, resande till och från arbetsplatsen samt tiden för själva fritidsaktiviteten.

De familjer och personer som redan bor eller är beredda på ett landsbygdsboende, är på samma sätt som stadsbon beroende av en aktiv och kvalitativt god fritid baserad på landsbygdens förutsättningar.

Det är viktigt att det finns tillgång till bra fritidssysslor med tillgång till lokalytor för inomhusaktiviteter, samt andra aktivitetsytor inom rimligt avstånd. Det rörliga friluftslivets behov av t ex strövstigar, parker, lekplatser, bad och grillplatser kan utvecklas tillsammans med det lokala föreningslivet.

Kommunen stödjer det lokala föreningslivet genom särskilda föreningsbidrag och det lokala ungdomsarbetet genom sin organisation med ungdomsledare.

4.2 Kultur och mötesplatser

Samlingslokaler av varierande standard finns på landsbygden. Dessa är viktiga för bygdens sociala liv, men är också en grund för att t ex kunna ta emot kulturaktiviteter. Biblioteket finns ofta i anslutning till tätortens skola, ofta med begränsade öppettider.

Efterfrågan finns av nyare former av bibliotek/mötesplatser som kan svara upp mot behovet av medborgarinformation och kulturevenemang

4.3 Natur- och kulturvården

I Ronneby kommun ligger det många och intressanta fornlämningar. Den äldsta historien gör sig här påmind genom förekomsten av stort antal fornborgar, de många förhistoriska gravfälten, varav några av direkt monumental karaktär (Hjortahammar), vid ett av gravfälten står Björketorpstenen, ca 4 meter hög, försedd med runskrift, offerkällor (Edestad), domarringar (Sju konungastenar), tidigt uppförda kyrkor (1200- tal), gamla bevarade torp (Hjälmsa by m fl), samt överallt vackra bevarade stenmurar. De flesta av dessa kulturminnen ligger fortfarande i en levande bygd och finns därför inom behagligt räckhåll både för den boende på landsbygden och för besökare.

Husen i bymiljöerna och gårdarna med sina små åkertegar och hagmarker samt de små hamnarna med sina fritidsbåtar är viktiga objekt för besöksnäringen.

Naturmiljöerna är vackra och varierande, alltifrån skärgårdens övärld, via kustlinjen med sina gamla fiskelägen och hamnar, till de frodiga dalgångarna i anslutning till åarna och till den vackra skogsbygden. Många av de tidiga bosättningarna i norr finner vi i anslutning till de sjöar som finns där.

Mitt i den vackra bygden har, under främst 1900- talet, nya bostäder uppförts och nya byar uppkommit som skapat en levande landsbygd.

Så visst finns det skäl att påstå att fritiden kan avnjutas i anslutning till många attraktiva natur- och kulturvärden. Dessa räcker också till fler permanentboende samt till fler besökare, men behöver marknadsföras på ett professionellt sätt.

4.4 Kommersiell service

Med kommersiell service på landsbygden avses bland annat:

- livsmedelsbutik med hemsändningsservice
- närbutik
- kiosk
- bensinstation

Det vill säga platser för hushållsinköp. Dessa är som regel belägna i tätorter.

En annan typ av viktig service är:

- apotek eller lokalt utlämningsställe
- post/kassaservice/lantbrevbärare
- ombud för systembolaget
- banktjänster
- tidningsutbärning
- återvinningscentraler

För mathållning, främst för inpendlare till arbetsplatser dagtid, samt för besöksnäringen är nedanstående former viktiga:

- heldagsöppen restaurang
- lunchrestaurang
- snabbmatställe, pizzeria/hamburgerbar
- kafé

Kafé och snabbmatställe är ibland en viktig mötesplats för bl a bygdens ungdomar.

Kommunen har mycket litet inflytande på hur privata entreprenörer väljer att lokalisera sina verksamheter på olika orter. Ovan nämnda serviceställen finns normalt i de större tätorterna.

Behov av kommersiell service finns och ofta är det bygdens boende som genom samråd och köptrohet utgör grund för serviceutbudet och dess innehåll. Det inflytande som en kommun kan utöva rör främst ekonomiskt stöd för hemsändningsservice för livsmedel.

Den service som är helt unik för landsbygden är den viktiga lantbrevbärartjänsten som måste värnas. Bank och post/kassaservice kräver allt större kundunderlag i vår

datoriserade tid varför nya former för dessa verksamheter troligen kommer att utvecklas, för att serva landsbygden.

5 Sysselsättning (arbete och företagande)

5.1 Arbete och företagande på landsbygden

Arbete och företagande har i historisk tid varit en enhet på landsbygden. Inom jordbruket, skogsbruket samt inom jakten och fisket har den boende på landet från början varit både företagare, entreprenör och arbetare. Byteshandel var vanligt förekommande. I och med städernas tillväxt åkte landsbygdsbon in till staden och sålde sina varor där.

Från 1800-talet började det växa fram större företag som behövde anställda. Ur kommunikationsskäl var det fortfarande landsbygdsbon som kom att arbeta i de nya företagen.

De nya företagen behövde ofta vattenkraft som energikälla varför de lokaliserades till åarnas strömmande vatten. Då uppkom verksamheter som kvarnar, sågverk, smedjor och stenslipierier. Många av dessa byggnader finns kvar i dag och utgör goda utflyktsmål för besöksnäringen

Vid 1800-talets slut och början av 1900-talet började kraften från forsen att ersättas av ångkraft, varefter företag kunde byggas upp även utanför ådalarna, då ofta i stadens närhet. Många av de tidiga företagen finns kvar i sin miljö, men har utvecklats vidare till pappersbruk, metallindustri, tegelbruk, snickeri eller verkstad.

De större lantbrukens och skogsbrukens arbetskraftsbehov förändrades också från torparens arbete till anställda bybor. Vid kusten hade sjöfarten, för transport av varor och gods, utvecklats. Flera fiskehamnar med beredning av fisk uppstod och småvarv för mindre båtar behövdes. Hamnar som Kuggeboda, Saxemara och Järnavik står med genuina byggnader/objekt för turisten.

Även under denna långa utvecklingstid fram till ca 1950-talet, var det i normalfallet landsbygdsbon som arbetade, ibland i form av företagare, vid landsbygdsens företag. Både boende och företag var beroende av varandra i det lokala samhället.

Under de senaste 50 åren har en fortsatt omvandling av företagande och sysselsättning förändrats så att även inpendling till lokalt landsbygdsarbete är vanligt. Exempel är bl.a. inpendlingen av arbetskraft till Karosseriverken i Backaryd eller maskinförare till de stora skogsmaskinerna som ju opererar över hela länet, ibland även i Småland. Landsbygdsarbetaren är inte lika ofta knuten till samhället där verksamheten finns utan kan bo i centralorten eller annan småort.

Ytterligare en ny form av sysselsättning har tillkommit under de senaste 15 åren, nämligen distansarbete som gör det möjligt att leva ett delat liv, både på landsbygden och i urbana miljöer. Ofta då i en form där arbetet på huvudkontoret kanske varar i ett par dagar och resterande tid i bostaden. Utpendling kan ske till orter långt utanför den egna kommunen i denna form av distansarbete.

Inom naturbrukssektorn, dvs. trädgård (odling), skogsbruk och lantbruk med djurhållning samt fiskenäringen gäller fortfarande att anställd i normalfallet är lokalboende liksom företagaren själv.

I Ronneby kommun finns ca 1500 registrerade skogs- och jordbruksfastigheter, men endast ca 300 av dessa bedrivs som heltidsjordbruk och/eller skogsbruk. Ofta har dock de större enheterna en eller flera anställda.

En del av de mindre lantbruksegendomarna är i dag hästgårdar. Ofta är ägarens eget hästintresse kombinerat med viss företagsamhet som uthyrning av stallplatser, hållande av kurser i ridning och körning, hovslageritjänster, sadelmakeri samt hästtävlan i olika tekniker. En del av de mindre gårdarna är enbart ett fritidsboende, men på de flesta gårdarna finns åretruntboende.

En växande näring är besöksnäringen som har en stor potential att skapa ökad sysselsättning och tillväxt. Många ungdomar får sin första arbetslivskontakt inom besöksnäringen. Många upplevelser och besöksmål skapas av föreningar och företag med annan huvudsaklig verksamhet, exempelvis lantbruksföretag. Svårigheten inom besöksnäringen kan vara samordning av marknadsföring och att den är säsongsbunden.

Kommunen kan här bidra till att skapa nätverk och delta i kompetensutveckling i företagen.

5.2 Ekonomiska stödformer till naturbrukssektorn samt till landsbygdsutveckling

EU ger omfattande ekonomiskt stöd, som fördelas av Jordbruksverket och utbetalas av Länsstyrelsen, till lant- och skogsbruksföretag men också till generella projekt för landsbygdens utveckling.

Målsättning med stöden är att:

- Förbättra konkurrenskraften och tillväxten i jord- och skogsbruket för ökad sysselsättning, i form av investeringsstöd. Länsstyrelsen är handläggare.
- Ytterligare miljöanpassa jordbruket, bevara ett öppet landskap och en mångfald av växt- och djurarter. Länsstyrelsen beslutar.
- Utveckla ett diversifierat landsbygdsföretagande för att förbättra möjligheterna att leva och bo på landsbygden. Länsstyrelsen och Leader ger projektbidrag.

- Främja lokal förankring, inflytande och samarbete för lokalt utvecklingsarbete mellan näringsliv, ideella organisationer och den offentliga sektorn. Leader ger projektbidrag.

Bidragens omfattning från EU är ca 35 miljarder, för Sverige, under perioden 2007- 2013. Miljöstödet för ett öppet landskap och värn om växt- och djurarter får störst andel av stödet, ca 70 %. För Blekinges del handlar miljöstödet om ca 33 miljoner kr årligen.

Ovanstående stödformer är möjligt att söka för alla som bor och verkar på landsbygden. Hållande av betesdjur, naturvård i allmänhet, skötsel av kulturminnen, skötsel av naturreservat, vattenvård är bara några av de uppgifter som ryms inom stödformen.

Till projekt under Leaders paraply ingår även medfinansiering från den offentliga sektorn, i normalfallet från kommunerna.

5.3 Företagsutveckling och nyföretagande

Som framkommit ovan finns ett antal företag som verkar sedan lång tid tillbaka i tätort, småort och ren landsbygd. Alla dessa företagare måste ständigt vara beredda på förändringar i omvärlden och därmed också vara beredda på att anpassa sitt företag efter nya förhållanden, för företagets överlevnad.

Lantbruksföretagen som verkar på den rena landsbygden har omfattande nätverk av stödorganisationer som LRF, Hushållningssällskapen, Husdjursrådgivare m fl. I takt med krav på diversifiering, nya produkter, nya tjänster samt efterföljande nyinvesteringar börjar lantbruksföretagarens problembild alltmer att likna övriga företags.

Idag finns flera typer av företag på landsbygden och i de mindre tätorterna, alltifrån mindre teknikföretag till designaffärer, stuguthyrningar, caféer och lantbruksenheter. Störst är Karosseriverken i Backaryd, med en kompetens som hävdar sig mer än väl bland de bästa i världen i sin bransch. De tekniska landvinningarna har visserligen inte alltid 100-procentig täckning på landsbygden, men i princip finns de tekniska möjligheterna att pröva flertalet affärsidéer även här.

Detta betyder dock inte att det är enkelt med företagande utanför Ronneby tätort, svårigheterna kan vara många och varierande. Några viktiga punkter är infrastruktur, företagsutbildning, kreditgivning och lokaltillgång. Det går heller inte att isolera företagandet från frågor som boendemöjligheter, tillgång på arbetskraft eller driftsäkra telefoni- och IT-lösningar samt elförsörjning.

Det finns med andra ord inga enkla formler på hur företagandet på landsbygden ska stimuleras, det finns en lång rad faktorer som påverkar och förutsättningarna varierar från bransch till bransch.

Det finns flera övergripande sätt att arbeta med företagandet:

att få de redan befintliga företagen att expandera
att attrahera inflyttande företag
att stimulera nyföretagandet lokalt
att delta i kompetensutveckling av företagen.

Att få de redan befintliga företagen att expandera är den första uppenbara åtgärden. Anledningen till expansionen kan vara utvecklandet av nya produkter, nya internationella marknader, eller högkonjunkturer.

Den andra möjligheten är att attrahera företag från andra delar av landet eller från utlandet. Detta kan vara exempelvis underleverantörer som vill flytta närmare sin huvudkund, eller tillgång på en viss naturresurs (ex Vambåsa).

En annan möjlighet, främst vad det gäller småföretag, är att attrahera inflyttare som tar med sig sina företag till landsbygden. Dessa personer kan komma från exempelvis storstadsområdena eller från utlandet ó Tyskland och Holland är länder som ofta nämns.

Slutligen kan nyföretagandet stimuleras. Det kan vara fråga om unga personer som vill pröva sina egna vingar, äldre som vill göra något nytt eller avknoppningar från befintliga företag. Vad kommunen i dessa fall kan hjälpa till med varierar kraftigt; allt från planändringar till markförsäljning, exploatering, företagskolor och förmedlande av kontakter samt skapa nätverk för att öka kompetensen inom marknadsföringsområdet.

5.4 Vad arbetar Landsbygdens folk med

Av Ronneby kommuns alla ca 28 400 invånare så förvärvsarbetar ca 12 600 personer. Antalet förvärvsarbetande män är ca 6 800 och antalet förvärvsarbetande kvinnor är ca 5 800. Av centralortens dryga 17 000 invånare förvärvsarbetar ca 42 % eller 7 400 personer. På landsbygden förvärvsarbetar en något större andel, nämligen 46 %. Här arbetar 5 200 personer av drygt 11 000 personer.

Vad avser pendling till och från kommunen så är uppgifterna för hela kommunen att inpendlingen till kommunen från andra näraliggande kommuner är mindre än vad motsvarande utpendling från Ronneby kommun till annan kommun är. Knappt 3 000 personer inpendlar och ca 3 500 personer utpendlar, de flesta är män. Här finns ingen fördjupad statistik på tätortnivå, så landsbygden kan ej särskiljas från centralorten.

Nedan visas en sammanställning över hur mäns respektive kvinnors förvärvsverksamhet är fördelad för de olika geografiska områdena.

Centralort (7371 pers.)	1:a	2:a	3:e	4:e
Män	Tillverkning	Handel	Off. förv.	Priv. tjänster
Kvinnor	Vård/omsorg	Utbildning	Tillverkning	Handel

Listerby/Johan (678 pers.)	1:a	2:a	3:e	4:e
Män	Tillverkning	Handel	Off. förv.	Bygg
Kvinnor	Off. förv.	Utbildning	Handel	Tillverkning

Kust (457 pers.)	1:a	2:a	3:e	4:e
Män	Tillverkning	Handel	Off. förv.	Priv. tjänster
Kvinnor	Off. förv.	Utbildning	Handel	Tillverkning

Hoby (804 pers.)	1:a	2:a	3:e	4:e
Män	Tillverkning	Handel	Bygg	Priv. tjänster
Kvinnor	Vård/omsorg	Utbildning	Handel	Off. förv.

Norr (429 pers.)	1:a	2:a	3:e	4:e
Män	Tillverkning	Handel	Bygg	Priv. tjänster
Kvinnor	Vård/omsorg	Utbildning	Handel	Off. förv.

Landet (2877 pers.)	1:a	2:a	3:e	4:e
Män	Tillverkning	Handel	Jordbruk	Bygg
Kvinnor	Vård/omsorg	Utbildning	Tillverkning	Handel
Kommunen totalt 12600 pers.				

Antalet i siffror i första kolumnen avser antalet förvärvsarbetande i respektive geografiskt område. För definition av områdena, se bilaga 3.

En analys av materialet visar att männens förvärvsverksamhet är lika vad avser vald jobbsektor i 1:a och 2:a hand. I 3:e hand syns skillnaden mellan Centralorten, Listerby/Johannishus och Kusten i jämförelse med Hobyområdet, Norra bygden och den rena landsbygden, vad gäller manlig sysselsättning. Dessa är byggverksamhet samt jordbruk.

För kvinnorna är vård och omsorg 1:a hand i Centralorten, Hobyområdet, Norra bygden och på rena landsbygden. För Listerby/Johannishus och kusten gäller sysselsättning i offentlig förvaltning. Utbildning kommer som 2:a hand för alla kvinnogrupper. Arbete i tillverkningsindustrin är vanligt i de kvinnogrupper som bor i centralorten eller på rena landsbygden.

(se närmare i bilaga 3)

6 Avgränsningar och beröringspunkter med andra objekt/projekt

6.1 Översiktsplanen - avgränsning

Ronneby kommuns nu gällande Översiktsplan antogs 2006 och innehåller bl a Vision 2020, Miljömål i den fysiska planeringen, Markbehov för bebyggelse, Mål för Kunskapssamhället, Riksintressant natur - Natura 2000 områden och Naturresevat, Ekologiskt känsliga områden, Skyddsvärda material och ämnen samt Vattenvård. Alla dessa planer berör landsbygden men mera utifrån ett tekniskt perspektiv.

Utredningsgruppens handlingsplaner har i stället utgått ifrån ett medborgarperspektiv med särskild fokus på boende, fritid och socialt liv samt sysselsättning.

6.2 Biosfärområde - beröringspunkter

I ett samarbete mellan Länsstyrelsen i Blekinge och kommunerna Karlshamn, Karlskrona, Ronneby och Sölvesborg har en förstudie för öBiosfärområde i Blekinge skärgård och kustö, genomförts.

Med biosfärområde avses modellområden där syftet är att naturen, den biologiska mångfalden och kulturarvet ska bevaras. Samtidigt kan social och ekonomisk utveckling med lokal förankring gynnas. Ett biosfärområde har tre huvudfunktioner.

Bevara: Bidra till att bevara landskap, ekosystem, arter och genetisk mångfald.

Utveckla: Främja ekonomisk utveckling och en samhällsutveckling som är ekologiskt och socialt hållbar.

Stödja: Underlätta demonstrationsprojekt, utbildning, praktik, forskning och miljöövervakning.

I biosfärområden är traditionella kunskaper kring långsiktigt hållbart nyttjande viktiga att hålla levande. I Blekinge kustbygd kan det till exempel vara småskaligt kustnära fiske, skärgårdsjordbruk och träbåtsbyggeri.

Ett biosfärområde bygger på lokalt engagemang, där intresserade enskilda, föreningar och företag utgör stommen för områdets utformning och vidare utveckling.

Blekinges skärgård med tillhörande kust är ett utpräglat kulturlandskap som formats av människans långvariga brukande. Lokalbefolkningens möjligheter att bo och verka i området, samt även fortsättningsvis bruka det, är därför av central betydelse för bevarandet av dess höga naturvärden och rika kulturarv.

Vid inrättandet av ett biosfärområde tillkommer inte några nya restriktioner, utan det bygger på befintliga regelverk och lokala frivilliga överenskommelser

Förstudien är nu lämnad till Svenska MAB-kommitten (MAB= Man and the Biosphere) där förstudien kandiderar bland andra ansökningar från Sverige.

Beslut kommer under första halvåret år 2010. Sölvesborgs kommun har inte fullföljt kandidatskapet utan har lämnat samarbetet.

6.3 Förstudie om Landsbygdscentra - beröringspunkter

Under år 2007 har det genomförts en förstudie i och om regional samverkan i Blekinge om Landsbygdsutveckling. Projektägare har varit Kommunbyggerådet i Ronneby. Alla kommuner i Blekinge har medverkat, liksom Landstinget, Region Blekinge, LRF Sydost, Swedbank m fl. Förstudien är också finansierad av de medverkande samt därutöver med ekonomiskt stöd från Leader Blekinge.

Förstudien pekar på tre verktyg för bättre samverkan:

- tillföra/ skapa en virtuell mötesplats på nätet som lyfter fram Blekinges landsbygd samt positionerar dess mjuka värden

- vara ett regionalt forum för nätverksbyggande mellan företag och organisationer samt därutöver arbeta med kompetensutveckling för landsbygdens bästa

- underlätta samrådet mellan länets kommuner samt mellan aktörer och kommuner.

Därutöver göra förberedande arbete inför ansökan om att få anordna Landsbygds Riksdagen år 2012.

Projektägare för ovan skisserade Landsbygdscentra föreslås vara Leader Blekinge, eventuellt i samverkan med Länsbyggerådet i Blekinge.

Projekttiden är år 2009-2010, d v s 2 år till en beräknad kostnad av 600 000 kr per år. Fysisk placering mitt i länet, d v s i Bräkne-Hoby, där ju också Hushållningssällskapet, Coopanon, Leader, Blekinge läns folkhögskola och Naturbruksgymnasiet i Blekinge finns.

6.4 Leadermetoden

Avsikten med Leader inom landsbygdsprogrammet är, att med hjälp av den särskilda metod som Leader utgör, mobilisera landsbygdsområdenas egen utvecklingspotential. Genom att tillämpa lokala utvecklingsstrategier skall Leader medverka till att landsbygdsprogrammets övergripande mål, en

ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden och målen för en eller flera av axlarna 1, 2 och 3, kan uppnås. En stor fördel med Leadermetoden är att den kopplar samman lokal kunskap och samhällets målsättningar d v s underifrånperspektivet möter uppifrånperspektivet.

Ytterligare en aspekt som bidrar till att Leader blir en värdefull metod för genomförande av landsbygdsåtgärder, är lokal och privat medfinansiering (ofta i form av lokalt avsatt tid). Den lokala medfinansieringen medverkar också till ett större engagemang för att genomförandet av lokala strategier verkligen resulterar i en positiv utveckling för området.

Normalfinansiering av ett Leader projekt har fördelningen, offentlig stöd 30 %, ideellt arbete/privata intressenter 30 % samt Leader medel 40 %. I vissa projekt där det finns ett bidrag från privata intressen sjunker kravet på andelen offentligt stöd till 21 %.

7 Kommunbygderådets roll och de olika samhällsföreningarnas syn på sin del av landsbygden

Ett kommunbygderåd bildades år 2006 i Ronneby. Det ska verka som en paraplyorganisation för byalag, samhällsföreningar, företagarföreningar och liknande, på Ronneby landsbygd. Kommunbygderådet är viktigt för att landsbygdens föreningar ska få en gemensam samtalspartner mot kommunens organisation. Från kommunens sida är det också viktigt att i övergripande landsbygdsfrågor ha en organisation som kan föra landsbygdens talan.

Kommunbygderåden i kommunerna har sitt ursprung i stiftelsen Hela Sverige ska leva som bildades 1989. I varje län finns också Länsbygderåd.

Ett antal samhällsföreningar har tillfrågats om sin syn på sin del av landsbygden och utifrån detta gjort en SWOT-analys (S- Strength/Styrkor; W- Weakness/Svagheter; O- Opportunities/Möjligheter; T- Threats/Hot). Sammanfattningsvis redovisas följande:

Styrkor:

- orten har ett bra kommunikationsläge, alltifrån närhet till E22, till flygplats, till flera centralorter
- bomiljöerna är vackra och naturnära
- den kommunala servicen med dagis och skola fungerar bra
- det finns en aktiv samhällsförening med bra mötesplatser.

Möjligheter:

- stödja företagsamhet
- utveckla besöksnäringen, bl a mot kultur, miljö och natur
- stödja byggnation av fler lägenheter, särskilt bostäder för äldre
- upplåta attraktiv tomtmark för villabebyggelse

- stödja bättre allmänna kommunikationer
- öka samverkan i norra kommundelen.

Svagheter och Hot

- busstrafik upphör
- skola/dagis läggs ned,
- ingen nybyggnation av bostäder
- gammal bebyggelse
- affären upphör och bensinmacken stänger
- kommun och landsting går för mycket mot centralisering till de största tätorterna
- åldrande befolkning
- få aktiviteter för ungdomsgruppen
- svagt intresse för företagande
- dålig trafikmiljö då vägen går rakt genom samhället (Hoby, Hallabro, Backaryd, Eringsboda).

För respektive SWOT-analys se närmare i bilaga 4.

8 Mål och Handlingsplaner för olika områden

Nedanstående handlingsplan gäller för mandatperioden fram t o m 1 juli år 2010. En utvärdering ska göras av kommunstyrelsen och presenteras för kommunfullmäktige i augusti år 2010. Punkter rörande boende i Backaryd, Hallabro och Bräkne-Hoby ska prioriteras.

8.1 Boende på landsbygden

Kommunens mål är att trenden i befolkningsförändringen ska visa på positiva förändringar. År 2020 är vi ca 30 000 invånare i Ronneby kommun. Genom att aktivt arbeta för att öka invånarantalet på landsbygden förbättras förutsättningarna för att behålla och utveckla den service och verksamhet som i dag finns i de olika kommundelarna.

- Kommunen ska verka för att en inventering av ej utnyttjade boenden görs lokalt. Inventeringen bör drivas som ett projekt och ledas av Kommunbygderådet med kommunens medverkan och är lämpat att genomföras som ett Leaderprojekt.
Ansvarig: Näringslivsavdelningen
- Kommunen ska göra en kartläggning över hur fler tillgängliga bostäder och attraktiva tomter kan skapas i de mindre tätorterna samt medverka, tillsammans med Kommunbygderådet, i marknadsföringsinsatser om boende på landsbygden.
Ansvarig: Samhällsbyggnadsenheten

- Översiktplanens tomt- och boendepplaner bör uppdateras och förändras, som resultat av inventering och marknadsföring.
Ansvarig: Samhällsbyggnadsenheten
- Kommunen ska föra en dialog med Kommunbygderådet/samhällsföreningarna minst vart annat år för att belysa utvecklingen av de kommunala serviceåtagandena ur ett helhetsperspektiv.
Ansvarig: Näringslivsavdelningen
- Kommunen ska även fortsättningsvis bidra till att enskilda vägar kan underhållas för att hålla landsbygden tillgänglig.
Ansvarig: Gatuenheten
- Kommunen ska tillse att dess vägar och g/c-vägar håller en bra och trafiksäker standard samt försöka påverka vägverkets ansvar för underhåll och utbyggnad inom sitt vägnät.
Ansvarig: Gatuenheten
- Kommunen ska medverka till att kollektivtrafik till och från landsbygden fungerar på ett tillfredsställande sätt t ex genom öppen närtrafiklösning.
Ansvarig: Kommunledningsenheten
- Kommunen ska se till att möjlighet till bredbandsuppkoppling finns för alla.
Ansvarig: Ronneby Miljö och Teknik AB
- Kommunen ska använda Kommunbygderådet som remissinstans vid viktiga frågeställningar som berör landsbygdens utveckling.
Ansvarig: Kommunledningsenheten

8.2 Fritid och socialt liv på landsbygden

Kommunen har som mål att få fler invånare och besökare att röra sig mer och bättre nyttja kommunens friluftsområden. Ett annat mål är att tillsammans med andra parter förvalta och utveckla de befintliga natur- och kulturvårderna åt framtida generationer och göra dem tillgängliga för kommunens invånare och besökare.

- Skötselplaner för rörligt friluftsliv som strövstigar, parker, lekplatser, bad- och grillplatser mm ska utarbetas tillsammans med samhällsföreningarna.
Ansvarig: Parkenheten
- Kommunen ska även fortsättningsvis stödja det lokala föreningslivet, genom särskilda föreningsbidrag samt stödja ungdomsarbetet genom sin organisation med ungdomsledare. Det är av särskild vikt att föreningarna utbildar sina medlemmar i öföreningsteknik och ledarskap.
Ansvarig: Fritidsenheten

- Kommunen skall samverka med Kommunbygderådet/samhällsföreningarna i syfte att vidareutveckla olika mötesplatser för god medborgarinformation och service till såväl ung som gammal. För det sociala livet är olika mötesplatser viktiga. Kommunens stöd för att driva olika samlingslokaler bör därför fortsätta.
Ansvarig: Kommunledningsenheten samt Fritidsenheten
- Kommunen ska tillsammans med Kommunbygderådet medverka till att en informationsbank om områden för rörligt friluftsliv, attraktiva naturmiljöer samt sevärda och tillgängliga kulturminnen, tas fram. Denna inventering är lika viktig för de centralortsboende som för de landsbygdsboende och inte minst för besöksnäringen. Länsstyrelsen har ett omfattande material om detta som kan göras mer lättillgängligt.
Ansvarig: Fritids- och Turistenheten

8.3 Sysselsättning (arbete och företagande)

Ronneby kommuns strategi för företagande och nyföretagande är att utveckla befintliga företag, att motivera företag att etablera sig här samt att inspirera människor att starta och driva nya företag. Kommunen har nyanställt en näringslivsutvecklare vars huvuduppgifter är riktad mot landsbygdsföretag samt mot besöksnäringen för hela kommunen. Detta ska stärka samverkan mellan landsbygdens företag och kommunen.

- Landsbygdsutvecklaren får i uppdrag att ta fram projekt för att fånga upp unga entreprenörer som kan ta över äldres företag när de vill trappa ned sitt engagemang.
Ansvarig: Näringslivsavdelningen
- Kommunen ska genom Naturbruksgymnasiet i Blekinge, inkluderande Hoby Lant- och Skogsbruksenhet, även fortsättningsvis vara en aktiv part i landsbygdsutvecklingen i kommunen och länet samt medverka till att nya projektidéer tas fram. Projekten ska tillsammans med annan intressent generera EU- fondmedel. Exempel kan vara projekt som leder till energiutvinning med en positiv miljö- och klimatpåverkan.
Ansvarig: Utbildningsenheten samt Näringslivsavdelningen
- Kommunen ska tillsammans med Kommunbygderådet och landsbygdsföretagen göra en gemensam marknadsföring med mottot öBo och verka i landsbygden.
Ansvarig: Näringslivsavdelningen
- Kommunen ska tillsammans med de lokala bygderåden/samhällsföreningarna inventera och lyfta fram byggnader med utvecklingspotential och markområden som kan användas för nyföretagande. Men också lyfta fram särskilda lokaler eller miljö- och kulturområden som stärker besöksnäringen.
Ansvarig: Näringslivsavdelningen
- Kommunen ska ge sitt stöd till ett gemensamt landsbygdscentra i Bräkne-Hoby som arbetar för hela länet. Verktögen är en virtuell mötesplats som positionerar Blekinge utåt, ett regionalt forum för nätverksbyggande och

kompetensutveckling samt samråd mellan aktörer och kommuner.

Ansvarig: Näringslivsavdelningen

- Kommunen ska särskilt stödja kvinnors nyföretagande, då unga kvinnor är i minoritet på landsbygden. Det finns också studier som visar att unga kvinnor startat många s.k. mikroföretag, med goda exempel från besöksnäringen. Länsstyrelsen har också tillgång till medel från NUTEK för riktat projekt- och mentorsstöd inför kvinnors företagande.

Ansvarig: Näringslivsavdelningen

- Kommunen ska medverka till att skapa nätverk för att öka kompetensen inom marknadsföringsområdet för små landsbygdsföretag och verka för att synliggöra dessa såväl lokalt som regionalt. Särskild vikt ska läggas vid att använda modern informationsteknik och nya marknadsföringskanaler som Internet, e-handel mm.

Ansvarig: Näringslivsavdelningen

- Kommunen kan i vissa fall bidra med ekonomiska medel till Kommunbyggerådet i form av projektmedel samt undersöka möjligheten att vara likviditetsgarant vid överenskomna projekt.

Ansvarig: Näringslivsavdelningen

- Kommunen ska skapa ett regelverk för föreningsbidrag till föreningar som inte omfattas av nuvarande system såsom t ex Kommunbyggerådet.

Ansvarig: Kommunledningskontoret

9 Utvärdering av programmet

Det landsbygdspolitiska programmet ska utvärderas och eventuellt revideras i början av varje mandatperiod.

10 Bilagor och referenser

Bilagor;

Bilaga 1: Befolkningsfördelning i kommunen, 4 sidor

Bilaga 2: Befolkning efter kön, ålder och tätort/småort, 2 sidor

Bilaga 3: Förvärvsarbete på landsbygden, 2 sidor

Bilaga 4: Samhällsföreningarnas SWOT-analyser, 10 sidor

Referenser;

Ronneby kommun, Översiktsplan år 2006

Ronneby kommun, Vision 2020

Regeringskansliet, Landsbygdsprogram för Sverige år 2007-2013

Eu godkänner landsbygdsprogrammets förslag i maj 2007

*Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad (Formas),
rapport öKunskap om landsbygdens utvecklingö
NUTEC, olika rapporter, om företagande/entreprenörskap på landbygden
Glesbygdsverket, olika rapporter och statistik
SCB, statistik från öppna tabeller, men även från särskilt beställt material
Sveriges kommuner och landsting, olika rapporter om landsbygdsutveckling
Sveriges kommuner och landsting, deltagande i konferens om
landsbygdsutveckling i kommuner 5 dec 2007 (ordförande och sekreterare)
Länstyrelsen i Blekinge, Sevärt i Blekinge Vägvisare till kulturen, 1983
Länstyrelsen i Blekinge, Partnerskap för landsbygdsprogrammet i länet
Leader Blekinge, Utvecklingsstrategier för Leader på landsbygd o skärgård
LRF Sydost, De gröna näringarnas betydelse i Ronneby Kommun.

Från andra kommuner (ca 25), Handlingsplaner, strategier mm om
landsbygdsutveckling.*